

Het einde van het nationale leger

Strategische Verkenningen

Op 29 maart 2010 is het Eindrapport van de interdepartementale projectgroep Strategische Verkenningen gepresenteerd aan de Tweede Kamer. Het bevat vier beleidsopties voor de toekomstige (2020-2030) rol van het Nederlandse leger:

1. Veilig blijven: het leger beperkt zich tot bescherming of verdediging van het Nederlandse of Europese territorium of andere NAVO-partners
2. Kort en krachtig: het leger legt zich toe op kortstondige interventies in het buitenland voor het handhaven en afdwingen van de internationale rechtsorde
3. Veiligheid brengen: het leger specialiseert zich in langdurige stabilisatieoperaties
4. Veelzijdig inzetbaar: het leger vervult een combinatie van bovenstaande functies.

Wel of geen nationaal leger

Bewust of onbewust worden de keuzemogelijkheden bij voorbaat beperkt. Neem bijvoorbeeld een kind dat niet wil eten: Je slaat als ouder dan de vraag over, of het kind wel of niet wil eten, maar je vraagt meteen of het worteltjes, bietjes, spinazie of een mengelmoesje wil. Dat maakt de kans op wel eten aanzienlijk groter.

Dit moment van herijking van het Nederlandse leger biedt een goede mogelijkheid om voor de lange termijn het nut en de wenselijkheid van een nationaal Nederlands leger te heroverwegen. De discussie zou volgens mij ook moeten gaan over wel of geen nationaal leger.

Hans van Mierlo pleitte in Nederland ooit voor een internationale brigade van de Verenigde Naties (UN Stand-by Force) bestaande uit snel inzetbare eenheden uit diverse landen die gelijkwaardig zijn getraind en toegerust. Over verdere ontwikkelingen hiervan hoort de Nederlandse burger weinig van de regering en de legertop.

Gezagsorganen op een hoger niveau

In zijn boek "Steunberen van de samenleving" beschrijft Kees Schuyt hoe in vroeger tijden in Nederland het recht van de sterkste heerste, en conflicten met wraak en eigenrichting werden beslecht. Op het gebied van regulering van maatschappelijke conflicten zijn grote vorderingen gemaakt. In plaats van wraak en eigenrichting hebben we inmiddels het strafproces, een publieke rechtsorde op een hoger niveau waarin conflicten worden voorgelegd aan en beoordeeld door een boven de partijen geplaatst en erkend rechtcollege.

Vroeger bestonden er ook stads- en provincielegertjes die elkaar bestreden. Tegenwoordig hebben we een nationale politie en een nationaal leger onder parlementaire controle.

Het is dus op nationaal niveau mogelijk gebleken maatschappelijke tegenstellingen te hanteren en te kanaliseren door ze te reguleren op een hoger niveau in nationaal erkende gezagsorganen.

Als dit op nationaal niveau mogelijk is gebleken, moet het in principe ook internationaal mogelijk zijn op wereldniveau tegenstellingen tussen staten of allianties van staten te hanteren en te kanaliseren door het instellen van gezagsorganen op een hoger niveau. Hierin kunnen en moeten de Verenigde Naties een centrale rol spelen als een boven de staten geplaatst gezag.

De huidige Verenigde Naties hebben nog niet die macht en autoriteit. Dat komt omdat de VN nog te zeer onder invloed staan van de rijke westerse landen en nog te afhankelijk zijn van de financiële steun van bijvoorbeeld de USA. De gefixeerdheid op het eigenbelang van en het onderling wantrouwen tussen staten maken dat de ontwikkeling van een autoriteit op wereldniveau maar moeizaam verloopt. Ook de Nederlandse regering poogt te weinig de rol van de VN te ondersteunen en te versterken. Zo meende de Nederlandse regering nog steeds dat oorlogen in Irak en Afghanistan zonder toestemming van de Veiligheidsraad van de VN gevoerd kunnen worden.

Politieke keuze

De (nieuwe) Nederlandse regering kan nu een politieke keuze maken: Blijft het leger ingezet worden als instrument van een op zichzelf gerichte, nekoloniale staat of wordt het als instrument ingezet voor een organisatie van wereldburgers met een verantwoordelijkheid die verder strekt dan het eigenbelang en dat van zijn bondgenoten.

De Nederlandse regering zou door op termijn niet te kiezen voor een eigen nationaal leger, maar voor een legermacht ten dienste van de VN-brigade een internationale impuls kunnen geven aan de versterking van de VN.

Misschien wordt het mogelijk dat in verre de toekomst staten hun onderlinge geschillen zullen voorleggen aan het Internationaal Gerechtshof in plaats van de wapens op te pakken en het uit te vechten.

Nederland, zet in op de Verenigde Naties en niet op de Verenigde Staten (NAVO)!!

©John Zant , maart 2010